

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3155/2018
15.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у правној ствари тужиоца „АА“, доо из ..., чији су пуномоћници Ивана Перовић Семеновић и Горадана Петровић Ђурђевић, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драгана Терзић, адвокат из ..., ради исплате стеченог без основа и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2673/17 од 15.06.2018. године (донете на седници 22.06.2018. године), у седници одржаној 15.11.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2673/17 од 15.06.2018. године (донета на седници 22.06.2018. године) и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П 941/14 од 03.07.2017. године, ставом 1. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да му исплати као стечене без основа износе од: 24.109,50 динара, по 25.609,00 динара (четири пута), 25.352,00, 27.886,00 динара, 26.838,00 динара и 5.078,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 04.08.2014. године па до исплате, док је одбијен захтев за исплату законске затезне камате за сваки од ових појединачних новчаних износа за период од доспелости па до 04.08.2014. године (као дана подношења тужбе). Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да му на основу накнаде материјалне штете у виду измакле користи исплати износе од: 44.124,24 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2012. године, 243.410,72 динара, са законском затезном каматом од 17.05.2012. године, 220.748,64 динара са законском затезном каматом од 01.02.2013. године и 36.703,40 динара са законском затезном каматом од 05.02.2013. године, па све до коначне исплате. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 214.795,00 динара, са законском затезном каматом од дана доношења првостепене пресуде до исплате, док је одбио захтев за преостали износ.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2673/17 од 15.06.2018. године, (донетој на седници од 22.06.2018. године), првостепена пресуда преиначена је ставом првим изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе на исплату новчаних износа (са законском затезном каматом) по оба основа: на име стицања без основа и накнаде материјалне штете у

виду измакле користи. Ставом другим изреке, жалба тужиоца је одбијена и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу првостепене пресуде (о камати). Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом на име накнаде трошкова поступка исплати 88.048,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и да је основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем тужиоца од 11.11.2011. године, отказан је уговор о раду овде туженом, који је водио радни спор за поништај овог решења о отказу, у којем је донета првостепена пресуда П1 150/12 од 18.09.2013. године којом је одбијен његов тужбени захтев, потврђена пресудом Апелационог суда у Београду од 22.01.2014. године. Тужилац је одјавио туженог са социјалног осигурања 15.05.2012. године. Тужилац је уплатио туженом зараду са припадајућим доприносима за ПИО, за период од отказа 11.11.2011. године па до краја маја 2012. године у новчаним износима обухваћеним ставом првим изреке првостепене пресуде које тужилац потражује на име стицања без правног основа, тврдећи да их је грешком уплатио. На основу усаглашених налаза и мишљења судских вештака финансијске струке, утврђено је да су туженом од стране тужиоца на име зараде са порезима и доприносима у периоду од јуна месеца 2012. године до краја фебруара 2013. године, исплаћени износи чија је висина утврђена кроз обрачун „кофицијента измакле користи“. Компензационом изјавом од 03.03.2014. године исправљеном 10.06.2014. године, овде парничне странке су „пребиле“ своја међусобна потраживања, тужилац по основу неосновано исплаћених зарада и доприноса подељено на два периода, а тужени према њему по основу неисплаћене добити за године 2011 – 2013, све у конкретно наведеним новчаним износима. Констатујући надаље да су се нека међусобна потраживања угасила, а да је остало потраживање овде тужиоца према овде туженом по основу неосновано исплаћених зарада у износу од 213.686,50 динара (за период од новембра 2011. до маја 2012. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца (осим у делу захтева за камату) за исплату утврђених новчаних износа на име неоснованог обogaћења за период почев од отказа до маја 2012. године, када је тужени одјављен са осигурања. Сматрао је да је тужилац ову исплату накнаде зараде и доприноса туженом за наведени период, када већ није био у радном односу, извршио без правног основа, због чега је тужени у обавези да му исплати новчане износе за које се неосновано обогатио у смислу члана 210. Закона о облигационим односима (ЗОО). Оценио је да се у конкретном случају не може

применити члан 211. ЗОО, којим је за ситуацију када неко изврши исплату знајући да није дужан платити, прописано да нема право да захтева враћање осим ако није задржао то право, из разлога што је на туженом био терет доказивања у смислу члана 231. ЗПП, да се ради о тужиочевој добровољној исплати без задржавања права на враћање, а што он није доказао. У погледу компензационе изјаве, заузео је становиште да су се стекли услови за настанак пребијања потраживања у смислу члана 337. ЗОО.

Што се тиче потраживања накнаде материјалне штете у висини измакле користи, закључио је да је захтев основан јер је та уплата зарада, пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, вршена на основу решења Министарства рада, запошљавања и социјалне политике које је било на снази до правноснажног окончања радног спора, али да је доношењем правноснажне пресуде у радном спору отпао правни основ за исплату ових новачних износа.

Другостепени суд је побијаном пресудом одбио тужбени захтев тужиоца по оба правна основа: неоснованог обогаћења и накнаде штете у виду измакле користи. За тужбени захтев за исплату на име неоснованог обогаћења, заузео је становиште да је тужилац својом грешком извршио ову исплату туженом, како је то и навео у тужби, иако му је новембра 2011. године отказао уговор о раду, што упућује на закључак да је тужилац имао сазнања да тужени после отказа више није на раду. Како тужилац није доказао да је задржао право на враћање или да је изнесе зараде са доприносима туженом исплатио да би избегао принуду на основу члана 211. ЗОО, а на њему је био терет доказивања ових чињеница, то је донео одлуку о одбијању овог тужбеног захтева. У погледу захтева за накнаду штете у виду измакле користи за период за који наводи да је од јуна 2012. до фебруара 2013. године, за који је утврђено да је исплата вршена на основу решења Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, другостепени суд је закључио да је доношењем правноснажне пресуде у радном спору којим је одбијен тужбени захтев, отпао правни основ за исплату накнаде зараде и доприноса и да би тужени зато био у обавези да врати ове новчане износе на основу члана 210. ЗОО. Међутим, како је тужени у већем делу овог периода обављао рад код тужиоца, а која чињеница је неспорна, сматра да је за ову исплату постојао правни основ: рад туженог.

Правилност правног становишта другостепеног суда се за сада не може испитати јер је чињенично стање остало непотпуно утврђено. Наиме, основано тужилац указује у ревизији да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП утврђујући без отварања главне расправе као релевантну чињеницу да је тужени у већем делу периода од јуна 2012. до фебруара 2013. године, обављао рад код тужиоца јер је по његовом исказу, враћен на рад, те да та чињеница произлази и из решења Министарства рада, а није ни оспорена. Међутим, из списка предмета не произлази да је ова релевантна чињеница учињена неспорном, нити да је реч о чињеници која није оспорена у смислу члана 230. став 1. ЗПП. Напротив, из решења надлежног Министарства рада, запошљавања и социјалне политике од 07.11.2012. године које се налази у списима, произлази да тужени није враћен на рад, већ да је овим решењем одложено извршење решења о отказу, до правноснажне одлуке суда у радном спору.

Осим тога, остало је нејасно шта у ствари представља захтев за накнаду штете у висини измакле користи, односно која је то измакла корист за тужиоца, када се има у виду материјалноправни карактер измакле користи у смислу члана 189. ЗОО. Према усаглашеним налазима и мишљењима судских вештака произлази да ова накнада по својој структури садржи и накнаду за исплаћену зараду и доприносе за социјално осигурање, што је садржано и у захтеву за неосновано обogaћање. Поред тога, према разлозима образложења побијане пресуде, ова накнада штете се односи на период мај 2012 – фебруар 2013. године, док из усаглашених налаза судских вештака произлази да је овом накнадом обухваћен и ранији период, почев од 15.11.2011. године. Такође, усаглашеним налазима и мишљењима судских вештака је утврђено да је тзв. коефицијент измакле користи за релевантне године утврђиван на бази прихода и расхода у завршном рачуну тужиоца, што све указује на нејасноћу предмета овог дела тужбеног захтева. Поготово када се има у виду садржина компензационе изјаве парничних странака дате ван ове парнице и њено материјалноправно дејство јер она на основу члана 337. ЗОО, може имати значење искључења пребијања узајамних потраживања са дометом које стране уговоре.

Из изложених разлога другостепени суд ће у поновном поступку отклонити наведене нејасноће и утврдити релевантне чињенице значајне за оцену основаности овог тужбеног захтева.

У погледу захтева за неосновано обogaћење, другостепени суд ће утврдити и оценити да ли је тужилац исплату накнаде зараде са доприносима извршио са знањем да то што је дао не дугује или је то учинио грешком како то тврди у тужби, да би оценио да ли је основан овај његов захтев за реституцијом исплаћених износа.

Како одлука о трошковима спора зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је на основу чланова 415. став 1. и 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић